

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ**

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ДУ «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ»**

**МАТЕРІАЛИ
РЕГІОНАЛЬНОЇ МІЖУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ВИКЛИКИ ТА НАПРАЦЮВАННЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ – СТРАТЕГІЯ
СТАБІЛЬНОСТІ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

ЗАПОРІЖЖЯ 2026

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ХІРУРГІЧНИХ КАФЕДР У ПРИФРОНТОВОМУ РЕГІОНІ: СТРАТЕГІЯ СТІЙКОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ	
Губка В.О., Головка М.Г., Матерухін А.М., Охріменко Г.І., Вайло Ю.М.....	43
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У БЕЗПЕРЕРВНІЙ ОСВІТІ ЛІКАРЯ СТОМАТОЛОГА	
Дем'янов С.О.....	45
МОДЕРНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ФІЗИЧНОЇ ТА КОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ВІДПОВІДНО ДО ОНОВЛЕНИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	
Довбня Д.В., Усенко Д.Л., Каплаушенко А.Г.	47
ВИКЛИКИ ДЛЯ HR-МЕНЕДЖЕРІВ У АПТЕЧНОМУ СЕКТОРІ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ	
Єренко О.К., Смойловська Г.П., Хортецька Т.В., Малюгіна О.О.	48
ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА БАЗІ МЕДИЧНОГО ТРЕНІНГОВОГО ЦЕНТРУ	
Завгородня Н.Г., Костровська К.О.	51
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ У МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ	
Завгородня Н.Г., Цибульська Т.Є., ...	52
СТІЙКІСТЬ ХІМІЧНОЇ ОСВІТИ У ПРИФРОНТОВОМУ РЕГІОНІ: АДАПТАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА НЕОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ	
Карпенко Ю.В.....	55
ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРОФІЛАКТИКА ТА ПОДОЛАННЯ	
Кейтлін І.М., Білай І.М.	57
РОЛЬ КЛІНІЧНОГО ФАРМАЦЕВТА У СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ	
Крайдашенко О.В., Кремзер О.О., Крайдашенко О.О.....	61
ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ: ДОСВІД ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	
Кривошей О.В., Дерев'яно Н.В., Німенко Г.Р., Борсук С.О., Слободяник В.Г.....	63
ОРГАНІЗАЦІЯ СИНХРОННОГО ЗМІЩАНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ	
Крупей К.С., Войтович О.В., Деген А.С., Гуліна О.С.	66
ВИКЛИКИ ТА НАПРАЦЮВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ: ДОСВІД ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	
Кучеренко Л.І., Кандибей К.І., Антипенко О.М., Британова Т.С.,.....	68
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО КЛІНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОГО ДОСТУПУ ДО КЛІНІЧНИХ БАЗ	
Лашкул Д.А., Назаренко О.В.	71
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО ЕТАПУ В КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІВ, ХІРУРГІВ-ДЕРМАТОЛОГІВ	
Макуріна Г.І., Городокіна Л.О.	73
РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТОМАТОЛОГІВ - ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ЧАСУ	
Манухіна О.М.....	76

ЛІТЕРАТУРА

1. Saxena R., Carnewale K. Exploring the Synergy of Synchronous and Asynchronous Learning Approaches in Medical Education. IJRDO-Journal of Educational Research. 2023. No 9(8). P. 6-11. DOI: <https://doi.org/10.53555/er.v9i8.5869>
2. Vallée A., Blacher J., Cariou A., Sorbets E. Blended Learning Compared to Traditional Learning in Medical Education: Systematic Review and Meta-Analysis. Journal of Medical Internet Research. 2020. No 22(8). Art. e16504. DOI: <https://doi.org/10.2196/16504>
3. Zhukova M.Yu., Tkachenko O.V., Kokovska O.V., Mishchenko I.V. Blended Learning in a Medical Education System under War Time Conditions in Ukraine: Approaches and Methods. Health & Education. 2023. No 4. P. 257-261. DOI: <https://doi.org/10.32782/health-2023.4.37>

ВИКЛИКИ ТА НАПРАЦЮВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ: ДОСВІД ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Кучеренко Л.І.,
завідувач кафедри фармацевтичної, органічної та біоорганічної хімії
ЗДМФУ
Черковська Л.Г.,
доцент ЗВО кафедри фармацевтичної, органічної та біоорганічної хімії
ЗДМФУ
Кандибей К.І.,
доцент ЗВО кафедри фармацевтичної, органічної та біоорганічної хімії
ЗДМФУ
Антипенко О.М.,
доцент ЗВО кафедри фармацевтичної, органічної та біоорганічної хімії
ЗДМФУ
Британова Т.С.,
старший викладач ЗВО кафедри фармацевтичної, органічної та
біоорганічної хімії ЗДМФУ

Ключові слова: адаптація вищої освіти, цифровізація навчання, освітній процес у кризових умовах

Сучасна система вищої освіти України функціонує в умовах повномасштабної війни, що створює безпрецедентні виклики для всіх закладів освіти, передусім тих, які розташовані у прифронтових регіонах. Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, як один із таких закладів,

демонструє ефективні підходи до забезпечення стабільності освітнього процесу та стратегічного розвитку.

Одним із ключових викликів є безпекова ситуація, що супроводжується майже постійними повітряними тривогами, підвищеним психологічним навантаженням та ризиками для всіх учасників освітнього процесу. Водночас університет продовжує виконувати свою основну функцію – підготовку висококваліфікованих медичних і фармацевтичних кадрів, що є критично важливим для системи охорони здоров'я України в умовах воєнного стану.

Кафедра фармацевтичної, органічної та біоорганічної хімії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету забезпечує підготовку здобувачів освіти різних спеціальностей. Зокрема, на кафедрі опановують дисципліну «Біоорганічна хімія» студенти спеціальностей І1 Стоматологія, І2 Медицина (222), І3 Педіатрія (228). Студенти спеціальності І8 Фармація (освітні програми «Фармація» та «Технології парфумерно-косметичних засобів») вивчають «Органічну хімію» та «Фармацевтичну хімію».

Важливу роль у забезпеченні безперервності освітнього процесу відіграє використання цифрових платформ. Запорізький державний медико-фармацевтичний університет як основну платформу для організації дистанційного навчання використовує Microsoft Teams. Її впровадження в освітній процес було розпочато ще до повномасштабного вторгнення, зокрема під час пандемії COVID-19, коли платформа стала надійною основою для організації дистанційного навчання. У воєнний період колектив університету продовжує активно інтегрувати можливості цієї цифрової платформи у всі етапи навчального процесу, забезпечуючи його безперервність, гнучкість і доступність для здобувачів освіти.

Платформа дозволяє ефективно організувати навчальний процес, сприяє якісній комунікації між викладачами та студентами та забезпечує постійний доступ до навчальних матеріалів незалежно від безпекової ситуації. Крім того, важливим викликом є різниця в часових поясах, оскільки значна частина студентів навчається за межами України, що зумовлює необхідність впровадження гнучких підходів до організації навчання. Використання цифрових технологій сприяє забезпеченню доступності освітнього процесу та ефективній взаємодії між усіма його учасниками.

Одним з великих додаткових викликів є планові відключення електроенергії та перебої з електропостачанням. Безперервність освітнього процесу забезпечується завдяки оперативному переведенню університету на резервні лінії живлення, а також організації роботи в умовах раціонального та ощадливого використання електроенергії.

Для забезпечення аудиторного навчання освітній процес організовано в спеціально облаштованих аудиторіях-укриттях, оснащених сучасними інтерактивними дошками, системами вентиляції та необхідною технікою. Великі приміщення трансформовано у багатофункціональні навчальні зони шляхом зонування, що дає змогу одночасно проводити заняття для кількох академічних груп з різних дисциплін під керівництвом викладачів. Такий підхід забезпечує безперервність освітнього процесу навіть під час повітряних тривоги і є прикладом ефективної адаптації вищої медичної освіти до умов воєнного часу.

Висновок. Досвід Запорізького державного медико-фармацевтичного університету свідчить, що ефективна адаптація закладу вищої освіти до умов прифронтового регіону базується на поєднанні цифровізації освітнього процесу, створенні безпечного освітнього середовища, енергетичній стійкості та впровадженні гнучких організаційних рішень. Це забезпечує стабільність функціонування університету та створює передумови для його подальшого розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Запорізький державний медико-фармацевтичний університет. Факультети. URL: https://mpfu.edu.ua/p_82.html (дата звернення 10.04.2026).
2. Сайт кафедри фармацевтичної, органічної та біоорганічної хімії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету. URL: <https://zsmu.sharepoint.com/sites/pharmch/SitePages/CInf.aspx> (дата звернення 10.04.2026).
3. Kucherenko L. I., Skoryna D.Yu., Cherkovska L. H. Use of modern information and communication technologies in the teaching of pharmaceutical chemistry in coronavirus pandemic quarantine. Scientific and pedagogic internship «Ways of improving the training of future professional medical and pharmaceutical specialists in Ukraine and EU countries»: Internship proceedings, Lublin, Poland, November 16 - December 28, 2020. P. 95-99.
4. Кучеренко Л. І. Засоби мінімізації освітніх втрат у хімічній підготовці магістрів фармації в умовах воєнного стану / Л. І. Кучеренко, Д. Ю. Скорина, К. І. Кандибей // Стратегії функціонування педагогічної системи сучасної медичної та фармацевтичної освіти в умовах викликів сьогодення : Матер. навч.-метод. відеоконференції Центральної методичної ради (8 червня 2023 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя : ЗДМФУ, 2023. – С. 82-84.
5. Antypenko L., Antypenko O., Brytanova T. Cultural psychology and financial dignity: a framework for educator retention in wartime Zaporizhzhia, Ukraine. Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. Вип. 59. С. 39-43.